

I

Osoko bilkura

Donostian, Luis Villasante Euskararen Ikergunean

2023ko urtarrilaren 27an

Urrutia, Andres, euskaltzainburua
Coyos, Jean-Baptiste, *Battittu*, buruordea
Arejita, Adolfo, idazkaria,
González de Viñaspre, Roberto, diruzaina
Urkia, Miriam, Iker sailburua
Aleman, Sagrario, Jagon sailburua

Alberdi, Andres
Azkarate, Miren
Borda, Itxaro
Iñigo, Andres
Kaltzakorta, Jabier
Kintana, Xabier
Meabe, Miren Agur
Mujika, Alfontso
Rekalde, Paskual
Sagarna, Andoni
Suárez, Castillo
Uribarren, Patxi
Zabaleta, Patxi

Osa, Erramun, idazkariordea,
zegozkion gaietan.

Ezin etorria adierazi dutenak: Aurelia Arkotxa; Jose Irazu (*Bernardo Atxaga*); Beñat Oihartzabal; Miren Lourdes Oñederra; Patxi Salaberri; Xarles Videgain eta Mikel Zalbide.

Ahalak: Aurelia Arkotxak ahala Miriam Urkiari; Jose Irazuk (*Bernardo Atxaga*) ahala Andres Urrutiari; Beñat Oihartzabalek ahala Miren Azkarateri; Miren Lourdes Oñederrak ahala Miren Azkarateri; Patxi Salaberrik ahala Andres Urrutiari; Mikel Zalbidek ahala Andres Urrutiari.

Batzarra Donostian egin da, Euskaltzaindiaren Luis Villasante Euskararen Ikergunean, 2023ko urtarrilaren 27an, ostiralean.

A. Urrutia euskaltzainburuak hurreratu diren euskaltzainak agurtu eta ahalak irakurri ditu. Quoruma badela egiaztatu ondoren, urtarrileko osoko bilkurari hasiera eman zaio.

E. Osa idazkariordeak eguneko xehetasunak azaldu ditu. Hori horrela, adierazi du bilkura ezin izan dela Gipuzkoako Foru Aldundian egin, 2022. urtean erretiroa hartu duten bertako langileei aitortza egingo delako.

1. Osoko bilkuraren 2022-11-26ko bilera-agiria onestea, hala erabakiko balitz

Idatziz ez da jaso oharrik. A. Urrutiak ahoz oharrik egin nahi den galdetuta, ez da oharrik egin. Ondorioz, 2022ko azaroaren 26ko osoko bilkuraren bilera-agiria onetsi da.

2. Ageriko bilkuraren 2022-11-26ko bilera-agiria onestea, hala erabakiko balitz

Idatziz ez da jaso oharrik. A. Urrutiak ahoz oharrik egin nahi den galdetuta, ez da oharrik egin. Ondorioz, 2022ko azaroaren 26ko ageriko bilkuraren bilera-agiria onetsi da.

3. Euskaltzaindiaren webgunea: Eduki berriak eta bestelako aldaketak. Aurkezpena

Aitor Maritxalar Euskaltzaindiaren IKTko aholkulariak egin du aurkezpena. Adierazi duenez, Euskaltzaindiak webgune berritua aktibatuko du otsailaren bigarren astean. Webgune berri horretan berrikuntza ugari azalduko dira, bai egituraren, bai eta baliabide eguneratu edo berrien aldetik ere.

EUSKALTZAINDIA menuan gehitu dira, besteak beste, hildako euskaltzainen fitxa osoak (biografia, liburuak eta artikulak), euskaltzain ohorezko eta urgazleen fitxa bibliografikoak, mendeurrenaren eta Mintzolaren sarbideak. Era berean, etorkizunean gaztelaniazko eta frantsesezko atalak izango ditu webguneak, non atal nagusiak, bai eta berri esanguratsuenak ere, hizkuntza horietan azalduko diren. Bestalde, hizkuntza baliabideen atala berrantolatu da: hiztegiak (orokorrak, espezializatuak eta historikoak) sailkatu dira eta, erabiltzaileak kontuan hartuta, menuaren sailkapen funtzionalagoa egin da. EUSKALTZAINDIAREN HIZTEGIA atalean moldaketa batzuk egin dira: egitura informatiko berria, kontsulta-interfaze berria, irakurgarritasun are hobea, bilaketa eta iragazketa aukera berriak, sarreraren arteko loturak, testuinguruko laguntzak, iragazkiak eta abar. Horrez gain, erdarazko ordainak —*Adorez* hiztegia eta *Azkuere* hiztegia— eskaintzen dira. EUSKARAREN GRAMATIKA atalean, argitalpenaren filosofia eta atalak bere horretan ematen dira webgunean. Nolanahi ere, aurkibide inklusiboa, barne-estekak, oin-oharretara are errazago iristeko era eta testu libreko bilatzailea jarri dira. Euskararen Historia Soziala egitasmoaren eskutik landu den *Towards* liburua osorik deskargatzeko eta edozein gailutan irakurtzeko erraztasunak eman dira.

Aipatutako berrikuntzez landa, Lacombe funtsa eta *Armanak üskara* edo *Ziberoako egünaria* aldizkaria oso-osorik eskainiko dira webgunean. Eduki horiek geroago azalduko dira, egitasmo horiek digitalizatzea ahalbidetu duten herri-erakundeekin hitz egin eta aurkezpenak antolatu ondoren, hain zuzen.

4. Euskaltzaindiaren Hiztegia: Adierak eta Adibideak Lantaldea. Batzorde Ahaldunduen oharrak (XL). Aurkeztu

Zerrenda berria aurkeztu du M. Urkia Batzorde Ahaldunduko idazkariak, A. Iñigok egindako oharrak eta egitasmoko kideek emandako erantzun arrazoituak biltzen dituen.

Aurkezpenaren ondoren, oharrak egiteko denbora-tartea ireki da, otsailaren 13an, astelehenean, amaituko dena.

5. EBE Batzordea. Euskara Batuaren Ortotipografia (EBO) egitasmoa: Lege, errege-dekretu, foru-arauen eta kidekoen sigla generikoz osatutako izendapen bereziak (EBOko siglen txostenean erabaki gabe gelditu zen puntua)

A. Mujika EBO egitasmoaren txostengileak azaldu duenez, 2022ko urriko osoko bilkurak EBO egitasmoko siglen txostena onartu zuen baina 19. puntuan («Lege, errege-dekretu, foru-arau eta kidekoen sigla generikoz osatutako izendapen bereziak»), eztabaidatu ondoren, gaia batzordera itzultzea erabaki zen, irizpidea fintzen saiatzeko.

EBE Batzordeak gaia aztertu du, eta moldaketa zein zehaztaperen batzuk txertatu ditu. Oro har, azalpenak ontzat eman dira, baina adibide batzuetan arauak aurkezteko moduz zailtasunak egin da; zehazki, arau juridikoaren datak esaldian duen kokapenaz. Horrekin batera, 19. puntuan, adibide gisa aipatzen diren siglei dagokienez, A. Urrutiak adierazi du RUE eta DUE siglak ere erabiltzen direla gaztelaniaz, Europar Batasuneko erregelamenduak eta zuzentarauak adierazteko. Horiek horrela, otsailaren 13ra arteko epea jarri da puntu horiei buruz oharrak egiteko.

6. EBE Batzordea. Euskara Batuaren Ortotipografia (EBO) egitasmoa: SI sistemako aurrizki berriak (EBOko sinboloen txostena onartu ondoren nazioartean hartu den erabakia)

A. Mujikak gogorarazi duenez, 2022ko urriko osoko bilkurak EBO egitasmoko sinboloen txostena onartu zuen. Handik egun gutxira, Pisu eta Neurrien Konferentzia Orokorrak (CGPM) 27. bilera egin zuen (2022ko azaroaren 15etik 18ra) eta unitateen multiplo eta azpimultiploen izenak eratzeko Nazioarteko Unitate Sistemak (SI) dituen aurrizkien zerrenda handitzea erabaki zuen, lau aurrizki gehituta.

Sinboloen txostenean, SI sistemako aurrizkien taula ageri denez eta dokumentua oraindik argitaratu gabe dagoenez, EBE Batzordeak txostenean atzizki berriak sartzea proposatu du. Azalpenen ondoren, P. Zabaletak adierazi du q eta Q sinboloen bidez adierazten diren aurrizkiak kekto- eta keta- izendatzea desgokia izan litekeela, sinboloen letrak eta aurrizkien lehen letrak desberdinak baitira. A. Mujikak adierazi du aurrizkien izenak euskal grafiaz idazten direla, hala arautua dagoela, sinboloak ez baitira laburdura, ezta sigla ere, hala nola zentimetro (sinboloa: cm), alemanez eta beste hizkuntza batzuetan gertatzen den bezala.

Aurkezpenaren ondoren, oharrak egiteko denbora-tartea ireki da, otsailaren 13an, astelehenean, amaitzen dena.

7. EBE Batzordea. Euskara Batuaren Ortotipografia (EBO) egitasmoa: Letra-estiloak. Aurkeztu

Ez da astirik izan txostenaren aurkezpena egiteko, eta hurrengo bilkuran aurkeztea erabaki da. Dena dela, banatu egin da. A. Mujikak ohartarazi du, txosten horren puntu bat erabaki gabe zegoela txostena osoko bilkurara eramatea eskatu zenean, baina EBE Batzordeak bezperan egindako bileran ebatzi duela eta, horrenbestez, aurkezpena egiten denean txostena osatuta egongo dela.

8. Esku artekoak

8.1 Euskaltzain urgazle berriak batzordeetan

A. Urrutia euskaltzainburuak hitza hartu eta gogorarazi du Zuzendaritzak hartu zuela konpromiso hau: euskaltzain urgazle izendatzen direnak batzorde eta lantaldeetan inplikatzeko, Akademian ekarpenak egin ahal izateko. Hori horrela, azkenik izendatutakoekin hitz egin da eta batzorde edo lantalderen batean jardungo dute, gehientsuenek, aholkulari gisa. Nolanahi ere, badira batzorde edo lantaldeko kide izendatutakoak organigrama berritu zenean.

Ondorioz, webgunea berritzean, pertsona horiek Euskaltzaindiaren organigraman azalduko dira, bakoitza dagokion batzorde edo lantaldean.

8.2 Taxi-zerbitzua eta bazkariak egiteko irizpideak

R. González de Viñaspre diruzainak hitza hartu eta adierazi du, Euskaltzaindiaren Zuzendaritzak komenigarritzat jo duela zenbait irizpide eta gomendio ematea taxi-zerbitzua erabiltzeaz eta bilera akademikoen aurreko zein ondorengo bazkariez. Irizpide hauek justifikazio bikoitza dute: ingurumen-jasangarritasuna eta baliabideen erabilera arduratsua.

Bi testutan bildu dira irizpide horiek. Lehenbizikoa, «Euskaltzainek taxi-zerbitzua erabiltzeko irizpideak» izenburua duena; bigarrena, «Batzorde, lantalde eta abarretan bazkariak eta bilerak egiteko irizpideak» deritzona. Akats bat tarteko, azken atala ez da banatu, beraz, idatzia, euskarri digitalean, oso-osorik igorriko zaie euskaltzainei.

Bildutako euskaltzainak jakinaren gainean gelditu dira.

8.3 Barne-erregelen 4.2 eta 4.3 xedapenak

A. Urrutia euskaltzainburuak gogorarazi duenez, Barne-erregelen 4.2 eta 4.3 xedapenak direla eta, gogoeta egitea onetsi zen, 2022ko urriaren 28ko osoko bilkuran. Era berean, Zuzendaritzak gogoeta horren emaitza abenduaren 23ko osoko bilkurara eramateko konpromisoa hartu zuen. Nolanahi ere, abenduaren 23an osoko bilkurarik ez egitea erabaki zen, 2022ko azaroaren 26an eginiko osoko bilkuran. Ondorioz, Zuzendaritzak proposamena eta proposamen horren arrazoiak aurkeztuko ditu, hala nahi duten euskaltzainek oharrak edota iruzkinak egiteko modua izan dezaten.

Hori horrela, Zuzendaritzak Barne-erregelen 4.3 arauan honako aldaketa hau egin dadin proposatu du: «4.3 Gainerako hamar euskaltzainak hauta daitezke lurralde- edo euskalki-irizpide hau kontuan hartu gabe. Nolanahi ere, lurralde batean bizi eta errolatuta dauden euskaltzain osoek gehi emerituek ezin dezakete gainditu kopuru orokorraren herena».

Horretarako, Zuzendaritzaren arrazoiak azaldu dira. Batetik, euskaltzain osoen kopurua hazten eta gehitzen ari da, emeritu izatera igaro direnen kopurua kontuan harturik. Gertaera hori, gainera, areagotu egingo da datozen urteetan. Bestetik, egun, euskaltzain askok lana lurralde jakin batean egiten dute, ez horrenbeste

euskalki bati loturik. Hirugarrenik, kontuan izan behar da euskaldun berriak ere hor daudela, baita euskara batuaren bidez irakaskuntza sisteman hezitako euskaldunak ere. Eta horiek guztiek lan esanguratsuak egin eta egiten dituzte euskararen esparruan. Azkenik, lurraldeen arteko oreka gorde egiten da, gutxiengo bat bermatzen baita (4.2 artikulua) eta gehieneko kopurua ere finkatzen baita, Euskaltzaindian lurralde jakin bateko euskaltzainak kopuru baten barruan egon daitezen eta aniztasuna isla dadin Euskaltzaindiaren osaeran.

Aurkezpenaren ondoren, oharrak egiteko denbora-tartea ireki da, otsailaren 13an, astelehenean amaitzen dena.

8.4 Hurrengo bilkurak

8.4.1 Koldo Mitxelena sariak. Ekitaldia Bilbon egingo da, egoitzan, otsailaren 1ean. Dagoeneko, gonbitak igorri zaizkie euskaltzain osoei, ohorezkoei eta urgazleei.

8.4.2 Datorren osoko bilkura. Osoko bilkura otsailaren 24an, ostiralarekin, Bilbon, egoitzan, egingo da, 2022ko azaroaren 26ko osoko bilkuran onetsitako urteko egutegian azaltzen den legez.

9. Azken ordukoak

Ez da izan.

Eta bestelako aztergairik ez dela, osoko bilkura bukatutzat eman da, 11:15ean.

Andres Urrutia
Euskaltzainburua

Adolfo Arejita
Idazkaria